

Motion till riksdagen 2025/26:4226

av **Annika Hirvonen m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2025/26:301 Skärpta villkor för anhöriginvandring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 3–3 f och 3 h §§ samt regeringens förslag såvitt avser upphävande av nuvarande bestämmelser i motsvarande delar.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 3 i §.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 3 j–l §§, 5 b kap. 19 §, 6 a kap. 9 och 10 a §§ samt 6 b kap. 14 §.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 16, 17 a, 17 b och 18 §§ samt 7 kap. 3 §.
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 13 kap. 15 och 16 §§.
6. Riksdagen antar 5 kap. 3 a § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
7. Riksdagen antar 5 kap. 3 e § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
8. Riksdagen antar 5 kap. 3 k § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
9. Riksdagen antar 5 kap. 3 g § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
10. Riksdagen antar 5 kap. 18 b § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.

11. Riksdagen antar 5 b kap. 15 a § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
12. Riksdagen antar 6 a kap. 4 b § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast återinföra den grund för särskilt ömmande omständigheter som gäller personer som har en särskild anknytning till Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som haft uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn och som fått ett utvisningsbeslut som vunnit laga kraft och lämnat Sverige bör få en möjlighet att återvända hem och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna om uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn inte bör vara fakultativa utan tvingande och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att justera rätten till studiestöd från CSN och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen antar 5 kap. 3 i § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en utvärdering av Migrationsverkets handläggningstider och hur de redan i dag påverkar vistelsetiden och familjers möjlighet att återförenas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen antar 5 kap. 3 j § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som framgår av motionens bilaga.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att reglerna om DNA-analys inte leder till diskriminering av hbtqi-familjer eller andra familjer utan genetiskt släktskap och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till lagändring som innebär att andra familjeband än biologiska erkänns tydligare och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en utvärdering av om de nya reglerna om DNA-analys lett till orimliga konsekvenser för barn, hbtqi-familjer och barn som tillkommit genom övergrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om eventuella följdändringar och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa övergångsbestämmelser och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en samlad översyn av förslagen på migrationsområdet, för att säkerställa en samlad analys och harmonisering, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringens förslag är en familjesplitringslag. Det är en medveten nedmontering av rätten till familjeliv, som skyddas av såväl internationella konventioner som svensk lag. Förslagen försvagar barns rätt till sina föräldrar och försämrar förutsättningarna för integration i Sverige. I stället utgår de från en politisk vilja att kraftigt försämma möjligheten för människor att återförenas och leva tillsammans med sina närmaste i Sverige. På punkt efter punkt sätter regeringen upp nya hinder mellan föräldrar och barn, mellan makar och sambor och mellan unga människor och de land där de har vuxit upp. Det är en skam för Sverige.

Miljöpartiet står upp för en human och rättssäker migrationspolitik som bygger på att människor som söker skydd i Sverige eller som studerar, arbetar eller vill återförenas med sin familj här ska kunna bygga ett liv här. Det är inte bara en fråga om medmänsklighet och grundläggande fri- och rättigheter. Det stärker också integrationen och tilliten till det offentliga och Sverige som land. Regeringens förslag gör det motsatta. Det tvingar in människor i långvarig osäkerhet vad gäller om de och deras familjer får stanna och krossar därmed förutsättningarna för att de ska våga planera för en framtid här.

Miljöpartiet står inte bakom majoriteten av regeringens förslag, men i några delar tycker vi att förslagen innebär förbättringar. Det gäller bl.a. förslaget om att slopa kravet på att barn ska vara ogifta för att omfattas av reglerna om anknytning. Sverige varken tillåter eller erkänner barnäktenskap. Det är inte acceptabelt att barnäktenskap då ska få den rättsliga följden att barnet inte får leva med sina föräldrar. Vi välkomnar även att den kraftiga opinionen mot tonårsutvisningarna gjort att regeringen till slut tvingas agera mot de orättvisa tonårsutvisningarna. Dessvärre är regeringens förslag otillräckligt och måste förbättras avsevärt för att på riktigt hindra att unga som vuxit upp i Sverige utvisas. Utöver detta avslår Miljöpartiet regeringens övriga förslag. I händelse av att det inte finns en majoritet i kammaren för att avslå delar av propositionen har vi för avsikt att förbättra förslagen i vissa delar och lägger därför fram ett antal andrahandsyrkanden. Yrkande 6–8, 16, 18 och 20 ska betraktas som andrahandsyrkanden och är därav relevanta i händelse av att en majoritet i kammaren inte avslår de delar av propositionen där vi inte yrkat på avslag.

Regeringen monterar ned rätten till familjeliv

Regeringen föreslår en genomgripande omstrukturering av reglerna om anhöriginvandring. På flera plan utformar regeringen reglerna olika för olika grupper, vilket kommer att göra regelverket mer splittrat och svåröverskådligt och mindre förutsägbart. Dels ska reglerna om anhöriginvandring bara vara tvingande där EU-rätten kräver det. Detta trots att det är en mänsklig rättighet att få leva med sin familj. I övrigt ska reglerna vara fakultativa, dvs. ge en möjlighet snarare än en rätt till familjeåterförening. Det gäller bl.a. anhöriga till svenska medborgare, nordiska medborgare, personer med permanent uppehållsrätt och subsidiärt skyddsbehövande. Dels försvårar regeringen möjligheten att leva i Sverige med en blivande make, maka och sambo samtidigt som barns rätt till sina föräldrar utformas olika beroende på om barnet har ett permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Kritiken från remissinstanserna är omfattande. Civil Rights Defenders, Institutet för mänskliga rättigheter, Svenska Röda Korset, Umeå universitet och Uppsala universitet

motsätter sig att regler utanför EU-rättens tvingande område görs fakultativa. De pekar på att det försvagar rätten till familjeliv, ökar risken för godtycke och särskilt drabbar barn med subsidiär skyddsstatus. Asylrättscentrum ifrågasätter om regeringens uttalade syfte, en långsiktigt hållbar och stram migrationspolitik, över huvud taget är förenligt med familjeåterföreningsdirektivets syfte att underlätta familjeåterförening. Miljöpartiet delar denna kritik. Inte minst anser vi, i likhet med bl.a. Asylrättscentrum och Rädda Barnen, att bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av anknytning till barn även bör omfatta barn med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Möjligheterna för ett barn att ha trygga vuxna runt sig ska inte avgöras av barnets migrationsstatus.

Vidare anser vi att de regler som möjliggör familjeåterförening inte bör göras fakultativa i de delar som inte omfattas av EU-rättens tvingande krav. Rätten till familj är mer grundläggande än så och följer bl.a. av Europakonventionens artikel 8. Familjeåterföreningsdirektivets syfte är att underlätta återförening och skapa förutsättningar för stabilitet och integration. Därutöver bör även subsidiärt skyddsbehövande, inklusive ensamkommande barn med subsidiär skyddsstatus, ha samma möjligheter till familjeåterförening som flyktingar. Att låta barns möjlighet att leva med sina föräldrar bero på skyddsgrund är oacceptabelt.

Regeringen säger sig vilja skapa ”ordning och reda” i migrationspolitiken men gör i stället regelverket mer splittrat och svåröverskådligt än det redan är i dag. Vem du får leva med och bygga din framtid med ska inte avgöras av migrationsstatus. Det ska avgöras av familjeband och utgå från principen om barnets bästa och skyddet för privatliv och familjeliv.

Miljöpartiet anser också att samma grundläggande regler bör gälla lika för en blivande make, maka eller sambo oavsett anknytningspersonens medborgarskap eller migrationsstatus. Om riksdagen ändå väljer att införa en särskild undantagsregel för par som inte kunnat leva tillsammans utanför Sverige bör den inte bygga på ett orimligt högt krav på synnerliga svårigheter eftersom det i praktiken innebär att par som inte kunnat leva ihop hålls separerade. Den bör i stället ta sikte på om sammanboende inte varit möjligt, inte kunnat ske eller inte varit realistiskt. Det är särskilt viktigt för hbtqi-personer, personer i hederskontext och andra som av andra skäl inte har kunnat leva öppet tillsammans.

Det uttalade syftet med regeringens förslag är att Sverige ska lägga sig på EU-rättens miniminivå, även när det gäller barn, skyddsbehövande och familjer som redan splittrats på grund av krig, flykt eller förföljelse. Detta utgör inte ett godtagbart syfte för inskränkning av rätten till familjeliv. Både regeringen och utredningen bedömer att förslagen, i vart fall på längre sikt, kan komma att bidra till en minskad asylinvandring – något som regeringen upprepade gånger har beskrivit som en förutsättning för en lyckad integration. Samtidigt medger utredningen att det är svårt att göra några säkra antaganden om förslagens effekter för asylinvandringen. Någon forskning som stöder påståendet att förslagen skulle stärka integrationen presenteras inte heller. För Miljöpartiet är det uppenbart att regeringens förslag om skärpta regler för anhöriginvandring är kontraproduktiva även för integrationen. Om människor hålls separerade från sina närstående ökar risken för psykisk ohälsa, vilket i sin tur kan försvaga deras förutsättningar för att integrera sig i Sverige genom språk, studier och arbete.

Tonårsutvisningarna måste stoppas på riktigt

Miljöpartiet välkomnar att regeringen till slut, tack vare en överväldigande opinion, tvingats att adressera problemet med de orättvisa och orimliga tonårsutvisningarna. Det är en direkt följd av att regeringen och Sverigedemokraterna tog bort den humanitära skyddsgrunden genom en lagändring 2023. Redan när dessa förändringar genomfördes varnade Miljöpartiet för att konsekvenserna av förslagen skulle bli allvarliga. Vi, likt bl.a. Barnombudsmannen, Institutet för mänskliga rättigheter, Rädda Barnen och Unicef Sverige, varnade då för att barn som rotat sig i Sverige och har en stark anknytning till landet i större utsträckning skulle nekas uppehållstillstånd. Det är exakt den utvecklingen vi kunnat se sedan dess.¹

Det är positivt att regeringen backar från utredningens orimliga förslag om att det för unga mellan 18 och 21 år ska krävas ett särskilt beroendeförhållande mellan barnet och anknytningspersonen. En sådan konstruktion hade missgynnat de ungdomar som börjat ta steg in i vuxenlivet genom studier, arbete, eget boende eller annan etablering. Att regeringen nu föreslår en mer generell regel för unga under 21 år visar att motståndet mot regeringens utvisningspolitik har haft effekt. Det är även välkommet att regeringen tillmötesgår de synpunkter som bl.a. Sveriges universitetslärare och forskare (Sulf) framförde om att bestämmelsen även bör omfatta anknytning till personer med uppehållstillstånd som t.ex. varaktigt bosatt eller som forskare, med EU-blåkort eller med tillstånd för företagsintern förflyttning (ICT). Det följer nu av att reglerna om vem som får vara anknytningsperson får en mer generell utformning.

Men regeringens korrigering av utredningens förslag ändrar inte det grundläggande problemet. Med regeringens modell riskerar unga att utvisas på sin 21-årsdag i stället för på sin 18-årsdag. Barn och unga kommer att fortsätta att växa upp i Sverige med en ständig osäkerhet vad gäller om de får stanna i det land som de ser som sitt hem. För att få stanna krävs det fortfarande att unga som vuxit upp här uppfyller samma villkor som personer som ansöker om att få komma hit från utlandet. Regeringen skriver själva att den nya regleringen rör ”ett mindre antal” och att inga nya tillståndsgrunder införs. Det är inte en verklig lösning.

Många unga kommer fortfarande att stoppas av lönekrav, studieavgifter eller andra villkor som är omöjliga att uppfylla i deras situation. Den som ansöker om arbetstillstånd behöver leva upp till regeringens orimliga lönekrav på 33 490 kronor i månaden. Hur ska en 21-åring ha några rimliga förutsättningar att leva upp till det kravet? Den som i stället vill studera kan behöva betala studieavgifter på över hundra tusen kronor per år, eftersom personer med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning som huvudregel inte har rätt till svenskt studiestöd. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte åtminstone samtidigt justerar studiestödslagen i denna del så att även personer med uppehållstillstånd på grund av anknytning till personer med arbetstillstånd, EU-blåkort, ICT eller forskare ska kunna beviljas studiemedel.

Även om den här ventilen är avsedd som en permanent lösning ger den alltså bara en tillfällig respit till 21 års ålder för dem som omfattas. Eftersom regeringen också har avskaffat möjligheten att få permanent uppehållstillstånd för många anhöriginvandrare kommer alltså problemet att kvarstå.

¹ Motion 2023/24:2746 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) med anledning av prop. 2023/24:18 Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl.

Miljöpartiet anser att unga som vuxit upp i Sverige och som haft uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn ska kunna stanna även efter att de fyllt 21 år. Det är orimligt att kräva att dessa ungdomar ska beviljas uppehållstillstånd genom arbete och studier som om de aldrig bott i Sverige. Personer som vuxit upp i Sverige måste kunna stanna här genom anknytningen till Sverige.

Miljöpartiet föreslår därför nu konkreta lagändringar som skulle leda till att fler får stanna. Regeln för unga under 21 år bör ses som en miniminivå och kompletteras med en möjlighet för unga över 21 år att stanna om de har en stark anknytning till Sverige genom sin uppväxt, sin skolgång, sitt arbete, sitt språk och övrig etablering. Den mest ändamålsenliga lösningen för att i lagstiftningen åstadkomma en sådan ventil är att införa en grund för uppehållstillstånd som personer som har anknytning till Sverige kan få stadga igenom. Det snabbaste sättet vore att återinföra den grund för särskilt ömmande omständigheter för personer som just har haft uppehållstillstånd i Sverige och som har en särskild anknytning till Sverige som regeringen avskaffade 2023 i utlänningslagen.

Bestämmelsen om särskilt ömmande omständigheter för barn infördes 2014 i syfte att lyfta fram barnrättsperspektivet, framhålla principen om barnets bästa och göra så att fler barn skulle kunna beviljas uppehållstillstånd (prop. 2013/14:216). Ett viktigt skäl till införandet av bestämmelsen var att det förekom mycket ömmande fall som föll utanför den tidigare bestämmelsens tillämpningsområde. De skäl som låg bakom lagändringen gäller än i dag, vilket även påtalats av bl.a. Barnombudsmannen och Svenska Röda Korset. Det är dessutom viktigt att notera att bestämmelsen om särskilt ömmande omständigheter är en undantagsbestämmelse och att relativt få har beviljats uppehållstillstånd med stöd av den. Att rekvisitet är ”särskilt ömmande” och inte ”synnerligen ömmande” för barn handlar om att markera en gradskillnad – det ska inte krävas lika allvarliga omständigheter för barn som för vuxna. År 2021 fick även vissa vuxna en möjlighet till uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter, exempelvis personer som vistats i Sverige med uppehållstillstånd och som under den tiden fått en särskild anknytning till Sverige. Det innebär att även unga som vuxit upp här och som annars skulle utvisas på 18-årsdagen fick möjlighet att stanna. Det skäl som bl.a. anfördes då var att det inte var rimligt att i de fall en person vistats en längre tid i Sverige med tidsbegränsat uppehållstillstånd och under den tiden rotat sig i landet ställa samma höga krav på restriktivitet gällande bedömningen av frågan om det förelåg skäl att låta personen stanna i Sverige, som för en person som inte hade haft uppehållstillstånd (prop. 2020/21:191 s. 114–117). Mot bakgrund av detta ser vi starka skäl för att återigen införa en möjlighet till uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter för vuxna. Vi yrkar därför på att den grunden för uppehållstillstånd ska införas.

En tillfällig ventil räcker inte för unga som redan har sitt liv här

Efter starka påtryckningar från berörda ungdomar, civilsamhället och oppositionen har regeringen även tvingats att komplettera utredningens förslag med en ventil för alla de ungdomar som redan drabbats av regeringens utvisningspolitik.

Miljöpartiet ser att förslaget kan hjälpa vissa unga som annars skulle ha tvingats att lämna Sverige. Under alldeles för lång tid har unga som levt här riskerat att utvisas, trots att deras familj, vardag och framtid finns här. Att regeringen nu underlättar för

några är välkommet. Men förslaget är för snävt och kortvarigt och besvarar inte en central fråga: Vad händer med dem som redan hunnit bli äldre under tiden?

Förslaget kräver bl.a. att utvisningsbeslutet vann laga kraft den 1 januari 2025 eller senare och att den unge hade uppehållstillstånd som barn så sent som efter oktober 2023. Den som faller utanför dessa datum faller utanför regeringens lösning. Det blir därmed inte anknytningen till Sverige, språket, skolgången eller familjelivet som blir avgörande för utgången, utan ett datum på ett papper.

Lagändringen gäller dessutom bara fram till den 1 januari 2028. Den som får möjlighet att ansöka måste innan dess hinna avsluta sina studier, uppfylla lönekravet eller kraven för fortsatta studier och få sin ansökan prövad innan lagen upphör att gälla. I praktiken förväntas en ung person som just tagit studenten att, med en gymnasieexamen, få en fast anställning och en lön som många vuxna med lång arbetslivserfarenhet har svårt att uppnå – eller själv finansiera mycket höga studieavgifter. Det är totalt verklighetsfrånvänt.

Till sist har regeringen fortfarande inte klarlagt vad som ska hända med de ungdomar som är över 21 år; de omfattas varken av regeringens permanenta ventil eller av tillfälliga lösningar. Ayla är ett exempel. Hon kom till Sverige genom familjeanknytning, och nu är hon asylsökande och på väg att fylla 22. Vad händer med systrarna Darya och Donya som redan blivit utvisade till Iran eller Tawan som var tvungen att lämna landet en vecka före regeringens presskonferens? Unga som i praktiken tillhör samma grupp riskerar att behandlas olika bara för att tiden har gått och de hunnit bli äldre.

En verklig lösning på tonårsutvisningarna måste utgå från dem som berörs, från deras anknytning till Sverige, deras etablering i samhället och de liv de redan lever här. Unga som vuxit upp i Sverige ska inte falla mellan stolarna bara för att de fyllt 21 år. För den som vuxit upp i Sverige, är fullt ut etablerad och är en tillgång för samhället borde det väga tyngre än att leva upp till orimliga lönekrav eller höga studieavgifter. Miljöpartiet vill därför att utökade möjligheter för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige görs permanenta. Dessutom bör inga trubbiga tidsgränser för när utvisningsbeslutet vunnit laga kraft införas. Inte minst bör regleringen för unga under 21 år ses som en miniminivå, som kompletteras med en lösning för tiden efter 21 års ålder. Vi anser att även unga över 21 år som har eller får ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut på grund av regeringens tonårsutvisningar bör få möjlighet att stanna om de har en stark anknytning till Sverige genom sin uppväxt, sin skolgång, sitt arbete, sitt språk och övrig etablering. Detta bör gälla för unga oavsett om de befinner sig i Sverige eller utomlands.

I takt med att människor i allt fler skiftande situationer kommer att ha levt länge i Sverige på tidsbegränsade uppehållstillstånd vore det motiverat att överväga om det borde införas en utökad rätt att söka uppehållstillstånd från Sverige på nya grunder i fler fall.

Förslaget om väntetid är ett förslag om familjesplittring

Regeringens förslag om en reglerad väntetid är ett av de tydligaste exemplen på att propositionen är en familjesplittringslag. För en person som flytt från krig eller förtryck och fått skydd i Sverige innebär förslaget att familjen först ska invänta asylprocessen, därefter vänta två år och sedan vänta igen på att Migrationsverket ska handlägga

anknytningsärendet. När ärendet väl avgörs kan det ha gått flera år sedan familjemedlemmarna senast såg varandra. För ett barn kan det handla om stora delar av uppväxten och barnets mest formativa år. Det är tid som aldrig kan återfås.

Miljöpartiet är mycket kritiskt till förslaget om väntetid. Det kommer att starkt bidra till att hålla familjer isär under en orimligt lång tid, försämra integrationen och öka den psykiska belastningen för människor som redan befinner sig i en sårbar och utsatt situation. För anknytningspersonen som befinner sig i Sverige är det uppenbart att förutsättningarna att lära sig svenska, arbeta, studera och bygga ett liv här försämras avsevärt när hen hålls separerad från sin familj.

Även här är remisskritiken massiv. Asylrättscentrum, Arbetsförmedlingen, Barnombudsmannen, Civil Rights Defenders, Diskrimineringsombudsmannen, Institutet för mänskliga rättigheter, Rädda Barnen, Svenska Röda Korset, Advokatsamfundet, UNHCR och Umeå universitet hör till de som avstyrker eller är negativa till förslaget. Kritiken handlar framför allt om att den faktiska väntetiden blir betydligt längre än två år när asylprocessen och Migrationsverkets handläggningstider räknas in; Asylrättscentrum bedömer att den samlade väntetiden kan bli mer än fyra år. Remissinstanserna lyfter också fram att familjeseparation försämrar integrationen och att dagens försörjningskrav redan skapar en väntetid. Advokatsamfundet pekar på att med dagens system är väntetiden i anknytningsärenden i genomsnitt 410 dagar, dvs. väl över ett år. Enligt Migrationsverkets egen statistik är handläggningstiden i anknytningsärenden i genomsnitt 15 månader för att bo med en partner, 18 månader för barn som ska bo med en förälder och 24 månader för föräldrar till barn i Sverige.² Mot bakgrund av detta är det anmärkningsvärt att regeringen inte gör en tillräcklig analys av hur Migrationsverkets handläggningstider redan i dag utgör en väntetid.

Om riksdagen inför någon form av väntetid så måste väntetiden räknas från den dag då ansökan om uppehållstillstånd görs av anknytningspersonen i Sverige, inte från ett beviljat beslut. Dessutom måste ärenden som rör barn undantas. Barn ska inte tvingas att leva utan sina föräldrar under en betydande del av barndomen. Som Barnombudsmannen påpekar kan familjeåterföreningsärenden som rör barn handläggas humant och skyndsamt.

Ett skärpt försörjningskrav omöjliggör familjeåterförening

Försörjningskravet är redan i dag ett av de största hindren för familjeåterförening. Att höja nivån, räkna bort vissa inkomster, såsom ersättning från arbetslöshetsförsäkring och andra ersättningar med anledning av arbetslöshet, återkommande pröva kravet vid förlängning och begränsa undantagen innebär att familjeåterförening i praktiken omöjliggörs för många. Det innebär också att familjer som redan lever tillsammans i Sverige kommer att splittras.

Regeringens egen utredning anser att försörjningskravet borde ligga kvar på dagens nivå och att ersättning från arbetslöshetsförsäkring eller annan liknande arbetsrelaterad ersättning även fortsättningsvis bör jämföras med lön. Även flera remissinstanser framhåller att försörjningskravet inte bör höjas och att en höjning kan förhindra familjeåterförening. Svenska Röda Korset framhåller att försörjningskravet kan

² https://www.migrationsverket.se/kontakta-oss/vantetider.html#svid10_4e31eed3197084b85881ed.

motverka etablering och avstyrker att kravet ska gälla vid förlängning eftersom det riskerar att skapa inlåsning i vissa yrken, otrygghet, psykisk ohälsa och försämrad integration. Civil Rights Defenders lyfter risker för ökat beroende av arbetsgivare, hinder för vidareutbildning och skenanställningar. Vissa remissinstanser, som Civil Rights Defenders, Förvaltningsrätten i Malmö och Sveriges advokatsamfund, ifrågasätter om förslagen är förenliga med familjeåterföreningsdirektivet och Europa-konventionen. Även Migrationsverket befarar att vissa beslut kan komma att stå i strid med direktivet och konventionen. Det är mycket allvarligt.

Svenskt Näringsliv och Saco varnar för negativa effekter på Sveriges möjligheter att attrahera och behålla internationell kompetens, vilket även Migrationsverket håller med om. Saco och Sulf avstyrker särskilt försörjningskrav för forskare. De pekar på att förslaget lägger försörjningsansvaret på familjemedlemmen i stället för på anknytningspersonen, trots att nyanlända anhöriga ofta saknar egen inkomst den första tiden av förklarliga skäl. Regeringen tycks förutsätta att båda parter i relationen har ett arbete före ankomsten. Det är verklighetsfrånvänt och riskerar att göra Sverige mindre attraktivt för internationell forskningskompetens.

Det är anmärkningsvärt att regeringen inte tar hänsyn till utredningens bedömning och remissinstansernas synpunkter, utan i stället föreslår ett kraftigt skärpt försörjningskrav. Vad detta orimliga krav innebär i praktiken återkommer vi till längre ned.

För Miljöpartiet är det helt uppenbart att det nya kravet kommer att slå särskilt hårt mot personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, men även mot människor i lågavlönade men samhällsberörande yrken, ensamstående föräldrar, kvinnor, barnfamiljer och personer med funktionsnedsättning.

Regeringens förslag om att splittra familjer måste stoppas

Eftersom försörjningskravet även ska gälla i förlängningssituationer kommer även familjer som redan lever tillsammans och som etablerat sig i Sverige att splittras. Det är inhumant och orimligt. Ingen ska behöva välja bort ett av sina äldre barn bara för att en lillebror föds och familjen inte får en större lägenhet eller högre lön. Familjer som är etablerade ska inte dras isär bara för att en förälder blir av med jobbet, får cancer eller vidareutbildar sig.

Barn har rätt att växa upp med sina föräldrar oavsett föräldrarnas lön

Enligt Miljöpartiets mening bör försörjningskravet i anknytningsärenden avskaffas helt. Det är i linje med familjeåterföreningsdirektivets syfte och skapar bättre incitament för integration än orimligt höga krav som vanliga människor inte har realistiska möjligheter att uppnå. Detta framgår även av EU-domstolens uttalanden. EU-domstolen har slagit fast att medlemsstaternas möjligheter att införa försörjningskrav ska tolkas restriktivt och tillämpas med respekt för EU-stadgans artikel 7 om rätten till familjeliv och artikel 24 om barnets bästa. De har också understrukit att familjeåterförening bidrar till social och kulturell stabilitet och därmed underlättar integrationen.³ I stället för att splittra familjer borde regeringen stärka människors faktiska möjlighet till etablering: kortare handläggningstider, språkundervisning från dag ett, bättre möjligheter att snabbt komma i arbete och större möjligheter att kombinera arbetet med studier. Framför allt behöver

³ (C-578/08) och (C-356/11 och 357/11).

Sverige skapa trygga uppehållstillstånd som ger människor möjlighet att planera sin framtid och ett regelverk som gör det lättare, inte svårare, för familjer att leva tillsammans.

Oavsett om det gäller en första ansökan eller en förlängningsansökan så innebär regeringens förslag att den som ska leva upp till försörjningskravet behöver ha en lön efter avdrag för preliminär skatt som uppgår till 1,30 gånger normalbeloppet utöver den faktiska bostadskostnaden. Enligt regeringens egna beräkningar betyder det att den som vill leva med sin partner i Sverige behöver en lön före skatt på 31 364 kronor. För en familj med två vuxna och två barn krävs att anknytningspersonen tjänar 52 860 kronor i månaden före skatt. Frågan är hur många som faktiskt har en rimlig möjlighet att leva upp till det.

För att ge perspektiv till regeringens förslag kan nämnas att bland utrikesfödda män och kvinnor är service-, omsorgs- och försäljningsyrken några av de vanligaste yrkesområdena.⁴ Inom dessa yrkesgrupper är den genomsnittliga månadslönen före skatt 33 100 kronor för butikspersonal, 32 800 kronor för undersköterskor, 28 700 kronor för vårdbiträden och 27 500 kronor för barnskötare. Då har hänsyn inte tagits till löneskillnader mellan könen, ålder och var man bor i landet. Bland utrikesfödda män är det i jämförelse med utrikesfödda kvinnor något vanligare med yrken som kräver högskoleutbildning, t.ex. lärare, sjuksköterskor och läkare. Även inom dessa yrkesgrupper skulle det vara svårt för en familj på fler än två personer att leva upp till regeringens krav. En nyexaminerad lärare har en genomsnittslön på 40 300 kronor, en sjuksköterska 43 900 kronor och en grundskollärare 40 200 kronor.⁵

Miljöpartiet står inte bakom regeringens verklighetsfrånvända försörjningskrav. Om försörjningskrav ändå införs bör det inte tillämpas vid förlängningssituationer, och vid förstagångsansökan är det viktigt att undantaget för barnfamiljer respekteras. Dessutom måste arbetslöshetsförsäkring och andra arbetsrelaterade ersättningar även fortsatt kunna beaktas som inkomst, på samma sätt som det görs i dag. Dagens undantag från försörjningskravet bör ligga kvar och kravet på synnerliga skäl för en blivande make eller sambo bör inte införas.

Regeringen försvagar skyddet för människor som byggt ett liv i Sverige

Regeringen föreslår att det i vissa anknytningsärenden särskilt ska beaktas om anknytningspersonen eller en annan familjemedlem kan antas komma att utsättas för våld eller en annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid av utlänningen om ansökan beviljas. Regeringen väljer alltså en framåtsyftande riskbedömning, till skillnad från utredningen som föreslog att det särskilt skulle beaktas om utlänningen tidigare utsatt anknytningspersonen eller en annan familjemedlem för våld eller en allvarlig kränkning. Samtidigt föreslås att möjligheten att få fortsatt uppehållstillstånd på grund av särskild anknytning till Sverige tas bort när den relation som legat till grund för tillståndet har upphört.

⁴ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning-och-levnadsforhallanden/integration/integration--analys/pong/statistiknyhet/integration--statistik-och-analys/>.

⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/lonesok/Search?lon=barnsk%C3%B6tare>.

Miljöpartiet delar självklart strävan efter att skydda våldsutsatta. Lagstiftningen ska säkerställa att den som kommer till Sverige inte blir fast i en destruktiv relation men också att den som redan lever i en sådan relation vågar att lämna den utan risk för att utvisas.

Det är särskilt allvarligt att regeringen tar bort möjligheten till fortsatt uppehållstillstånd på grund av särskild anknytning till Sverige när en anknytningsgrundande relation upphör. I dag kan den bestämmelsen få betydelse för personer som etablerat sig i Sverige genom arbete, språk, familj och vänner. Den kan också vara avgörande för personer som behöver lämna en relation men inte kan bevisa våld eller allvarliga kränkningar på det sätt som krävs. Regeringen väljer nu att ta bort en viktig ventil i systemet och ersätter den med en smalare ventil som regeringen själv beskriver som en skärpning av tillämpningen.

Regeringen säger att den nya ventilen i fråga om särskilt ömmande omständigheter ska kunna skydda utsatta men beskriver samtidigt själv att det är fråga om en skärpning. Det är motsägelsefullt. Om regeringen på riktigt vill skydda människor i våldsamma eller destruktiva relationer är det olämpligt att samtidigt göra det svårare för människor som etablerat sig i Sverige att lämna sådana relationer. Det finns många goda skäl att avsluta en relation, även när det inte förekommit våld eller när det inte kan bevisas. Ingen ska tvingas att stanna i en relation av rädsla för utvisning. Miljöpartiet anser att möjligheten till fortsatt uppehållstillstånd på grund av särskild anknytning till Sverige ska finnas kvar enligt den ordning som gäller i dag. Det är en nödvändig rättssäkerhetsventil.

Rätten till familj får inte reduceras till en fråga om biologi

Miljöpartiet anser att Migrationsverket ska ha möjlighet att utreda släktskap när det bedöms som nödvändigt. En DNA-analys kan i vissa fall hjälpa familjer som saknar handlingar som bekräftar deras släktskap, t.ex. när familjer splittras under flykt eller kommer från länder där fungerande folkbokföring saknas.

Möjligheten att genomföra DNA-analyser finns redan i dag och används begränsat. År 2024 beviljades 24 504 uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 och 3 a §§ utlänningslagen, medan DNA-analys användes i 544 ärenden. Regeringen har inte visat att det finns ett konkret problem som motiverar skärpta beviskrav eller en ordning som i praktiken leder till fler DNA-tester. Till exempel har man inte kunnat visa hur vanligt det är att personer avstår från DNA-analys eller hur vanligt det är med ogrundade påståenden om släktskap.

Remissinstanserna lyfter fram att DNA-analys kan vara viktigt för familjeåterförening för personer som saknar fungerande identitetshandlingar men varnar för att frivilligheten i praktiken urholkas om den som inte ger sitt medgivande till DNA-analys riskerar att nekas familjeåterförening. Bland andra Diskrimineringsombudsmannen (DO) avstyrker förslaget och pekar på att personer från vissa länder riskerar att behöva genomgå DNA-analys oftare än andra, vilket kan få indirekta effekter kopplade till etnisk tillhörighet. DO varnar också för konsekvenser för barn utan genetisk koppling till sina sociala föräldrar samt för samkönade par och transpersoner som föräldrar.

Miljöpartiet delar uppfattningen att förslaget bygger på en alltför snäv syn på familjer. Familjer är inte alltid biologiska. Barn kan ha vuxit upp med en social förälder, en styvförälder, en släkting eller i en hbtqi-familj. Barn kan ha tillkommit genom

övergrepp eller i situationer där det biologiska släktskapet inte motsvarar barnets faktiska familjeliv. En lagstiftning som sätter för stor vikt vid biologiskt släktskap riskerar att drabba familjekonstellationer som skiljer sig från normen.

Dessutom ska oron för att förslaget riskerar att urholka frivilligheten inte underskattas. DNA-analys ska även fortsättningsvis vara frivillig och användas restriktivt när annan dokumentation inte räcker. Det är viktigt att denna möjlighet inte missbrukas eller normaliseras till en generell kontrollåtgärd. Det måste tydligt framgå att en helhetsbedömning av familjeliv och barnets bästa ska göras.

Behov av övergångsbestämmelser

Det är anmärkningsvärt att regeringen inte föreslår några övergångsbestämmelser för förslag om ändringar i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 3–3 f §§, 3 h §, 3 j–l §§, 6 kap. 4 § st. 9 §, 10 a §, 16–18 §§, 6 b kap. 14 §, 7 kap. 3 § samt 13 kap. 15–16 §§. Särskilt eftersom propositionen innehåller omfattande lagändringar som ska träda i kraft om mindre än tre månader. Det är välkommet att regeringen föreslår att kravet på vistelsetid för uppehållstillstånd på grund av anknytning inte ska tillämpas på ärenden där ansökan om uppehållstillstånd har inkommit till Migrationsverket före ikraftträdandet eller ansökan om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Det är dock otillräckligt för att säkerställa en rättssäker tillämpning.

Regeringens egen utredning bedömer att ett direkt ikraftträdande av förslagen kan leda till att lika ärenden behandlas olika beroende på handläggningstid, att redan beredda ärenden kan behöva kompletteras, att belastningen på Migrationsverket kan väntas öka och att enskilda som överklagar beslut i enlighet med de äldre reglerna hamnar i ett sämre läge genom överklagandet. Utredningen resonerar kring nackdelarna med att inte införa övergångsbestämmelser och fördelarna med detsamma och resonemanget om fördelarna är mindre utvecklade. Det enda argumentet för att inte införa övergångsbestämmelser är att reglerna snabbt kan få genomslag och att Migrationsverket och migrationsdomstolarna då slipper att tillämpa parallella regelsystem. Huruvida det innebär en minskad belastning för myndigheten och domstolarna att slippa tillämpa parallella regelsystem jämfört med att inte göra det framgår inte.

Vi kan konstatera att dessa argument, att säkerställa ett snabbt genomslag och undvika parallella regelsystem, är argument som skulle kunna anföras för alla nya lagförslag. Det görs emellertid inte; tvärtom är det snarare regel än undantag att införa nya lagar med övergångsbestämmelser. Dessutom anger utredningen inga skäl för varför det är så angeläget att snabbt införa de nya reglerna och undvika parallella regelsystem. Hade det varit så att de nya reglerna var gynnande för enskilda, så hade det kunnat vara skäl för ett snabbt genomförande. Så är dock inte fallet nu.

Enligt Miljöpartiet måste människor kunna lita på att livsavgörande myndighetsbeslut provas likvärdigt och enligt förutsebara regler. Den som lämnat in en ansökan enligt gällande regler ska inte drabbas av att regeringen vill få genomslag för en skärpning så snabbt som möjligt. Den som överklagar ett beslut ska inte hamna i ett sämre läge därför att processen tar tid. Regeringens föreslagna tillämpning riskerar att försämra barns möjlighet att leva med sina föräldrar, kränka rätten till familjeliv och splittra familjer som redan lever i Sverige. Att regeringen vill att nya, strängare regler ska få genomslag så snabbt som möjligt kan inte tolkas på något annat sätt än att

regeringen inte är villig att visa hänsyn till familjer som redan lever tillsammans i Sverige.

Flera remissinstanser delar Miljöpartiets kritik. Advokatsamfundet avstyrker att lagändringarna som huvudregel ska tillämpas utan övergångsbestämmelser, eftersom det leder till mindre förutsebarhet, mindre enhetlighet och mindre rättssäkerhet. Civil Rights Defenders hänvisar till att grundläggande rättsprinciper såsom legalitet, förutsebarhet och berättigade förväntningar måste värnas, liksom likhetsprincipen i 1 kap. 9 § regeringsformen. Att tillämpa olika regler på samtidigt inledda ärenden enbart på grund av varierande handläggningstid strider mot likhetsprincipen enligt organisationen. Civil Rights Defenders ser även allvarligt på att enskilda genom överklagande kan försämrade sin situation, vilket strider mot förbudet mot reformatio in pejus och vars förenlighet med 29 § förvaltningsprocesslagen kan ifrågasättas. I kombination med förslagen om en begränsad tillgång till offentliga biträden kan avsaknaden av övergångsbestämmelser få avsevärda negativa konsekvenser för enskilda.

Miljöpartiet anser att äldre bestämmelser som berör anhöriginvandring ska gälla för ärenden som har inletts före ikraftträdandet. Äldre bestämmelser ska också gälla vid överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet. Det är en enkel och grundläggande rättssäkerhetsprincip. Det innebär att regeringens förslag som innebär skärpta regler för anhöriginvandring, skärpt försörjningskrav, skärpt vandelsprövning och DNA-test bara bör gälla för ärenden som inletts efter ikraftträdandet. Nya regler som möjliggör för unga mellan 18 och 21 år att få uppehållstillstånd på grund av anknytning samt de tillfälligt utökade möjligheterna för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige bör inte omfattas av övergångsbestämmelser.

Mot den bakgrunden anser vi att det behöver införas övergångsbestämmelser i enlighet med vad som framgår nedan. Det innebär att regeringen bör återkomma till riksdagen med övergångsbestämmelser som formuleras enligt följande:

1. Äldre föreskrifter gäller för ärenden som inletts före ikraftträdandet och som berörs av förslag om ändringar i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 3–3 f §§, 3 h §, 3 j–l §§, 6 kap. 4 § st 9 §, 10 a §, 16–18 §§, 6 b kap. 14 §, 7 kap. 3 § samt 13 kap. 15–16 §§.
2. Äldre föreskrifter gäller vid överklagande av beslut av ärenden som har meddelats före ikraftträdandet och som berörs av förslag om ändringar i utlänningslagen (2005:716) i de delar som avser 5 kap. 3–3 f §§, 3 h §, 3 j–l §§, 6 kap. 4 § st 9 §, 10 a, 16–18 §§, 6 b kap. 14 §, 7 kap. 3 § samt 13 kap. 15–16 §§.
3. Övergångsbestämmelser bör inte gälla i ärenden som berör unga mellan 18 och 21 år som ska kunna få uppehållstillstånd på grund av anknytning samt tillfälligt utökade möjligheter för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Behov av bättre överblick på migrationsområdet

På kort tid har regeringen drivit igenom flera stora reformer på migrationsrättens område: utmönstring av permanenta uppehållstillstånd, skärpta vandelskrav, skärpta

krav för medborgarskap, en ny mottagandelag, en angiverilag och nu en familjesplittringslag. Institutet för mänskliga rättigheter, Uppsala universitet, Civil Rights Defenders, Rädda Barnen och flera andra remissinstanser har återkommande varnat för att den höga reformtakten gör det svårt att överblicka de sammantagna konsekvenserna. Barnombudsmannen har kritiserat att analyserna av barns rättigheter är bristfälliga. Diskrimineringsombudsmannen har varnat för att förslagen ökar skillnaderna mellan svenska medborgare och andra som lever i Sverige och för diskriminerande effekter för bl.a. personer med en viss etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, kvinnor, personer med funktionsnedsättning, hbtqi-personer, barn och äldre.

Domstolsverket, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö och Justitiekanslern pekar alla i samma riktning – regeringen driver igenom omfattande förändringar på ett redan mycket komplext rättsområde utan en tillräcklig samlad konsekvensanalys. Det kommer i sin tur att få konsekvenser för lagstiftningens kvalitet, rättssäkerheten och tillämpningen och i förlängningen för enskilda individer och deras familjer. På ett övergripande plan efterfrågar dessa remissinstanser en samlad konsekvensbedömning, särskilt kopplat till migrationsdomstolarnas belastning och behovet av samordning.

Miljöpartiet har i tidigare lagstiftningsärenden hänvisat till att flera remissinstanser, bl.a. Justitiekanslern och Uppsala universitet, påtalat svårigheterna att skapa sig en helhetsbild av alla de förestående förändringarna av det migrationsrättsliga systemet då de behandlas i flera parallella utredningar. Det nu aktuella förslaget utgör ytterligare ett exempel på hur regeringen lämnar ett utredningsuppdrag där uppgiften är avgränsad men rättsfrågorna vidsträckta. Detta minskar överblickbarheten. Därutöver måste utlänningslagen ses över i grunden och som en helhet för att bli begriplig och rättssäker.

Bilaga

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap. Uppehållstillstånd på grund av anknytning till personer med

3 a §

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med en giltighetstid om minst ett år och välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd ska, om inte annat följer av andra stycket eller 17 a eller 17 b §, ges till en utlänning som är

1. anknytningspersonens make eller sambo,
2. barn till anknytningspersonen och anknytningspersonens make eller sambo,
3. barn till anknytningspersonen, om barnet står under dennes vårdnad, eller
4. barn till anknytningspersonens make eller sambo, om barnet står under dennes vårdnad.

Första stycket gäller inte om anknytningspersonen

1. har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap., eller
2. är subsidiärt skyddsbehövande eller har beviljats uppehållstillstånd enligt 12 kap. 18 § av motsvarande skäl.

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sådan person som avses i andra stycket 2 som är bosatt i Sverige och har ett sådant uppehållstillstånd som anges i första stycket får ges till en utlänning som är

1. anknytningspersonens make eller sambo,
2. barn till anknytningspersonen och anknytningspersonens make eller sambo,
3. barn till anknytningspersonen, om barnet står under dennes vårdnad, eller
4. barn till anknytningspersonens make eller sambo, om barnet står under dennes vårdnad.

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med en giltighetstid om minst ett år och välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd ska, om inte annat följer av andra stycket eller 17 a eller 17 b §, ges till en utlänning som är

1. anknytningspersonens make eller sambo,
2. barn till anknytningspersonen och anknytningspersonens make eller sambo,
3. barn till anknytningspersonen, om barnet står under dennes vårdnad, eller
4. barn till anknytningspersonens make eller sambo, om barnet står under dennes vårdnad.

Första stycket gäller inte om anknytningspersonen

1. har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap., eller
- ~~2. är subsidiärt skyddsbehövande eller har beviljats uppehållstillstånd enligt 12 kap. 18 § av motsvarande skäl.~~

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sådan person som avses i andra stycket 2 som är bosatt i Sverige och har ett sådant uppehållstillstånd som anges i första stycket får ges till en utlänning som är

- ~~1. anknytningspersonens make eller sambo,~~
- ~~2. barn till anknytningspersonen och anknytningspersonens make eller sambo,~~
- ~~3. barn till anknytningspersonen, om barnet står under dennes vårdnad, eller~~
- ~~4. barn till anknytningspersonens make eller sambo, om barnet står under dennes vårdnad.~~

5 kap. Uppehållstillstånd på grund av anknytning till barn

3 e §

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till ett barn som är bosatt i Sverige och är svensk medborgare eller medborgare i något annat nordiskt land eller har permanent uppehållsrätt eller permanent uppehållstillstånd får ges till en utlänning som

1. är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med barnet, eller
2. utövar umgänge med barnet, som inte är av begränsad omfattning.

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till ett barn som är bosatt i Sverige och är svensk medborgare eller medborgare i något annat nordiskt land eller har permanent uppehållsrätt eller permanent uppehållstillstånd *eller tillfälligt uppehållstillstånd* får ges till en utlänning som

1. är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med barnet, eller
2. utövar umgänge med barnet, som inte är av begränsad omfattning.

5 kap. Uppehållstillstånd på grund av anknytning i särskilda situationer

3 g §

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sådan anknytningsperson som avses i 3 eller 3 a § får ges till en utlänning som på annat sätt än vad som i övrigt anges i detta kapitel är nära anhörig till anknytningspersonen, om

1. utlänningen har ingått i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan dem som fanns redan i hemlandet, eller

2. utlänningen tidigare har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till anknytningspersonen och
 - a) är under 21 år, eller
 - b) ingår i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan dem.

Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en sådan anknytningsperson som avses i 3 eller 3 a § får ges till en utlänning som på annat sätt än vad som i övrigt anges i detta kapitel är nära anhörig till anknytningspersonen, om

1. utlänningen har ingått i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan dem som fanns redan i hemlandet, eller
2. utlänningen tidigare har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till anknytningspersonen och
 - a) är under 21 år, *eller är en vuxen person som har vistats i Sverige med uppehållstillstånd och under den tiden fått en särskild anknytning till Sverige. Vid bedömningen av om det finns en särskild anknytning får även sådan anknytning beaktas som har uppstått under tiden mellan det att ansökan om asyl gavs in och att uppehållstillstånd beviljas, eller*
 - b) ingår i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan dem.

5 kap. Krav på vistelsetid i Sverige för vissa anknytningspersoner

3 i §

Om anknytningspersonen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får uppehållstillstånd på grund av anknytning till honom eller henne enligt 3 a §, 3 f § eller 3 g § 1 beviljas endast om anknytningspersonen har vistats i Sverige med uppehållstillstånd sedan minst två år när ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning gavs in.

Kravet på vistelsetid gäller inte om

Om anknytningspersonen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får uppehållstillstånd på grund av anknytning till honom eller henne enligt 3 a §, 3 f § eller 3 g § 1 beviljas endast om anknytningspersonen ~~har vistats i Sverige med uppehållstillstånd sedan minst två år när ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning gavs in.~~ *vid tidpunkten för ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning, har vistats i Sverige sedan minst två år räknat från*

1. anknytningspersonen har beviljats internationellt skydd som flykting och familjebanden mellan utlänningen och anknytningspersonen har etablerats före anknytningspersonens inresa i Sverige, eller

2. utlänningen är ett barn som har fötts i Sverige och anknytningspersonen är barnets förälder och sammanbor med barnet i Sverige.

Utöver det som framgår av andra stycket får undantag från kravet på vistelsetid medges om det finns särskilda skäl.

den dag då han eller hon ansökte om internationellt skydd eller på annat sätt legaliserade sin vistelse i Sverige.

Kravet på vistelsetid gäller inte om

1. anknytningspersonen har beviljats internationellt skydd som flykting *eller subsidiärt skyddsbehövande* och familjebanden mellan utlänningen och anknytningspersonen har etablerats före anknytningspersonens inresa i Sverige, **eller**

2. utlänningen är ett barn som har fötts i Sverige och anknytningspersonen är barnets förälder och sammanbor med barnet i Sverige, *eller*

3. utlänningen är ett barn under 18 år som *befinner sig utanför Sverige och som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning till en förälder i Sverige.*

Utöver det som framgår av andra stycket får undantag från kravet på vistelsetid medges om det finns särskilda skäl.

5 kap. Krav på försörjning och bostad för uppehållstillstånd på grund av anknytning

3 j §

Upphållstillstånd på grund av anknytning till en person enligt 3, 3 a, 3 f eller 3 g § får beviljas endast om anknytningspersonen kan försörja sig och utlänningen samt har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen.

Första stycket gäller inte om

1. anknytningspersonen är ett barn,
2. utlänningen är ett barn som har fötts i Sverige och anknytningspersonen är barnets förälder och sammanbor med barnet i Sverige, **eller**

3. anknytningspersonen är medborgare i Sverige eller en annan EES-stat eller Schweiz, utlänningen är anknytningspersonens make eller sambo och utlänningen och anknytningspersonen har sammanbott utomlands en längre tid eller det på något annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Upphållstillstånd på grund av anknytning till en person enligt 3, 3 a, 3 f eller 3 g § får beviljas endast om anknytningspersonen kan försörja sig och utlänningen samt har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen. *Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.*

Första stycket gäller inte om

1. anknytningspersonen är ett barn,
2. utlänningen är ett barn som har fötts i Sverige och anknytningspersonen är barnets förälder och sammanbor med barnet i Sverige, **eller**

3. anknytningspersonen är medborgare i Sverige eller en annan EES-stat eller Schweiz, utlänningen är anknytningspersonens make eller sambo och utlänningen och anknytningspersonen har sammanbott utomlands en längre tid eller det på något annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

5 kap.

3 k §

Om anknytningspersonen har beviljats internationellt skydd som flykting gäller 3 j § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter det att anknytningspersonen har beviljats internationellt skydd som flykting,
2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som anknytningspersonen eller utlänningen har en särskild anknytning till, eller
3. familjebanden mellan utlänningen och anknytningspersonen inte har etablerats före anknytningspersonens inresa i Sverige.

Om anknytningspersonen har beviljats internationellt skydd som flykting gäller 3 j § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter det att anknytningspersonen har beviljats internationellt skydd som flykting *eller subsidiärt skyddsbehövande, eller*
- ~~2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som anknytningspersonen~~
eller utlänningen har en särskild anknytning till, eller
2. familjebanden mellan utlänningen och anknytningspersonen inte har etablerats före anknytningspersonens inresa i Sverige.

5 kap. Giltighetstiden för uppehållstillstånd på grund av anknytning

18 b §

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut ~~om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.~~

5 b kap.

15 a §

Det som föreskrivs i 15 § första stycket gäller inte för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Det som föreskrivs i 15 § första stycket gäller inte för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut ~~om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.~~

6 a kap.
4 b §

Det som föreskrivs i 4 § första stycket gäller inte för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo.

En ansökan om EU-blåkort efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Det som föreskrivs i 4 § första stycket gäller inte för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo.

En ansökan om EU-blåkort efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut ~~om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.~~

Annika Hirvonen (MP)

Mats Berglund (MP)

Jan Riise (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Camilla Hansén (MP)

Nils Seye Larsen (MP)